

Василишина Наталія Максимівна

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов,

Національний авіаційний університет (м. Київ)

ПЕРЕДУМОВИ ТА СУПЕРЕЧНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТНОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Нові соціально-економічні умови розвитку Української держави, її входження до європейського співтовариства та Світової організації торгівлі спонукають до змін в усіх сферах суспільного життя, зокрема, в системі освіти, яка відповідає за відтворення інтелектуального й духовного потенціалу народу, слугує засобом вирішення проблем розвитку науки й техніки, культури й національного відродження, становлення державності, утвердження принципів демократії, підвищення рівня якості життя громадян. Тому, інтеграція України в міжкультурний простір, розширення економічних зв'язків зумовлюють необхідність модернізації підготовки магістрів сфери туризму галузі на часі вдосконалення теоретико-методичних засад з метою ефективної міжкультурної взаємодії [1; 3; 6].

Особливого значення сьогодні набуває підготовка висококваліфікованого конкурентноздатного фахівця, готового до здійснення ефективної професійної діяльності. *Конкурентноздатний фахівець* – це працівник-професіонал, який вміє досягати кращих результатів, спроможний на ринку праці запропонувати себе як товар і у якому зацікавлені працедавці. Саме в такому фахівцеві сьогодні є потреба як у системі професійної освіти, так і у держави. Це можливо лише у тому випадку, коли випускник здатний витримати конкуренцію на ринку праці, досягти успіху в професійній кар'єрі, тобто оволодіти конкурентноздатністю, що забезпечує його кар'єрне зростання. В умовах розширення академічних

свобод, самостійності, варіативності й альтернативності змінюється стратегія підготовки фахівців: їх необхідно готувати відповідно до потреб діяльності регіону, потреб працедавців, запитів суб'єктів ринкових відносин, подолання суперечності між теорією і реальним життям.

Вивчення наукової літератури з проблеми професійної освіти дозволило виявити передумови її набуття майбутніми магістрами сфери туризму:

– *соціокультурні*, пов'язані зі зростанням ролі комунікативних процесів у всіх сферах людської життєдіяльності, соціальним розшаруванням суспільства, інтенсифікацією засобів міжособистісного спілкування, загостренням конкуренції та підвищенням вимог сфери послуг до професійної культури магістрів сфери туризму закладів вищої освіти [2; 4; 7];

– *педагогічні*, зумовлені модернізацією української системи освіти та її інтеграцією в європейський освітній простір, загальносвітовими та європейськими тенденціями розвитку професійної освіти і посиленням її гуманістичної спрямованості, перспективами впровадження компетентнісно орієнтованих освітніх стандартів, виховними можливостями культурно-освітнього простору та ресурсного потенціалу вищих закладів освіти [3; 4; 7];

– *інформаційно-технологічні*, викликані інформатизацією освіти та суспільства, постійним розвитком інформаційно-комунікаційних засобів навчання, комп'ютерно орієнтованих педагогічних технологій та впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у закладах вищої освіти [3; 4; 5].

Актуальність проблеми професійної підготовки підсилюється не лише опрацюванням наукових джерел, аналізом вітчизняної та зарубіжної теорії і практики майбутніх фахівців, а і наявністю низки існуючих *суперечностей між:*

- європейськими викликами сучасної парадигми вищої освіти й недостатнім усвідомленням значущості професійної підготовки фахівців у культурно-освітньому просторі України [7];
- розширенням сфер професійної діяльності фахівців у контексті сучасних вимог ринку праці й неадекватною готовністю закладів вищої освіти України до забезпечення їхньої якості відповідно до європейських освітніх стандартів;
- необхідністю використання інноваційних моделей, методик і педагогічних технологій навчання сучасних фахівців та реальним станом їхньої реалізації в освітньому процесі закладів вищої освіти України [2; 4; 5];
  - значним рівнем розробленості сучасних концепцій крос-культурної освіти та недостатньою визначеністю її ролі й місця в підготовці майбутніх конкурентноздатних фахівців;
  - наявністю позитивного досвіду вищої освіти майбутніх фахівців в університетах Європи і відсутністю його використання в університетах України;
  - культурологічною, особистісною спрямованістю освітнього процесу в сучасних навчальних закладах Європи і недостатньою організацією крос-культурного середовища у вищих закладах освіти України, що забезпечувало б культурологічний підхід до професійної підготовки майбутніх магістрів сфери туризму [3; 6];
  - об'єктивною потребою суспільства в якісній підготовці майбутніх фахівців і реальним станом готовності випускників вищих закладів України до міжкультурної взаємодії;
  - соціальним замовленням суспільства та сучасного світу на висококваліфікованого фахівця, спроможного взаємодіяти в міжкультурному просторі, і відсутністю такої підготовки у вищих навчальних закладах України;

– необхідністю крос-культурної освіти майбутніх фахівців у вищих закладах освіти України і недостатньою науковою обґрунтованістю теоретичних і методичних засад її забезпечення;

– потребою та необхідністю врахування полікультурних особливостей в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців та відсутністю досліджень із порівняльної педагогіки щодо висунутої проблеми;

– високим рівнем конкурентності на туристичному ринку праці і недостатнім рівнем професійної практичної готовності сучасних фахівців [2; 4; 5].

Таким чином, у зв'язку з описаними вище передумовами та суперечностями перед закладами вищої освіти постає відповідальне завдання – забезпечити сферу зайнятості високопрофесійними конкурентоспроможними фахівцями з метою розбудови економічно міцної демократичної держави. Це потребує від сучасного професіонала не лише високої кваліфікації, а й уміння працювати на відповідному професійно крос-культурному рівні, що великою мірою визначає якісні показники виробництва послуг і задоволення потреб їх споживачів. Традиційно підготовка фахівців ЗВО розглядалася як процес, призначений сформувати в них професійну готовність до майбутньої трудової діяльності, але в сучасному суспільстві одним з її найважливіших аспектів є особистісне становлення фахівця, якому властивий належний рівень крос-культурної освіти для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності на ринку праці. Ці вимоги відображені в Концепції проекту *Закону України «Про основні засади державної комунікативної політики»*, де підкреслюється, що виховання нового покоління має спрямовуватись на формування комунікативної культури.

Тому сьогодні людина повинна психологічно готуватися до необхідності швидко опанувати навички й виконувати різні функції, тобто бути універсальним працівником. Ринок праці визначає, що головним стає не

кількість знань, що, звичайно, важливо, а здатність вирішувати проблеми, уміти виявляти себе в непередбачених ситуаціях.

Отже, для конкурентноздатності молоді необхідні інструментальні знання, практичні навички й прагматичне мислення, дослідження теоретичних і методичних засад яких будуть перспективами майбутніх наукових розвідок.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закони України та інші нормативно-правові акти щодо європейської та євроатлантичної інтеграції України: веб-сайт. URL: [http// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
2. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования *Высшее образование сегодня*. 2003. № 5. 344 с.
3. Зміст загальної освіти і її гуманітаризація: монографія / за ред. І. А. Зязюна. К.: Віпол, 2000. 636 с.
4. Кнодель Л. В Система підготовки кадрів сфери туризму у Німеччині: монографія. К.: Вид- во ФПУ, 2007. 183 с.
5. Конох А. П. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців із спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах : автореф. дис. д-ра пед. наук: 13.00.04. К., 2007.
6. Левченко Т. І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція : монографія. Вінниця: Нова кн., 2007. 656 с.
7. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта: міжнародний аспект. *Творча особистість у системі неперервної професійної освіти*: ватеріали Міжнародної наукової конференції, 2000. Харків: ХДПУ, 2000. С. 54 – 80.